

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35293
Nom	Intervenció logopèdica en patologia de la veu
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau de Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau de Logopèdia	20 - Intervenció logopèdica en patologia de la veu	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ROSELL CLARI, VICENTE JOSE	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

L'assignatura **“Intervenció logopèdica en patologia de la veu”** és una assignatura adscrita al Departament de Psicologia Bàsica, pertanyent a la Facultat de Psicologia i Logopèdia de la Universitat de València.

És una assignatura de caràcter obligatori i semestral que consta de 6 crèdits (ECTS), equivalents a 150 hores de treball de l'alumne.

S'imparteix en el segon quadrimestre del tercer curs del grau de Logopèdia. L'assignatura es distribueix en 4 blocs ben diferenciats.

El primer d'ells, Bloc 1, el seu objectiu es centra en l'avaluació logopèdica dels trastorns de la veu com a base per a la rehabilitació, fent especial èmfasi tant en l'avaluació subjectiva com en la valoració objectiva, així com en els diferents recursos a utilitzar (Anamnesis, Escales Qualitatives, Programari, etc.).

El segon bloc es centra en la rehabilitació dels trastorns de la veu des d'una perspectiva funcional, i el seu objectiu és proporcionar als estudiants els coneixements i tècniques necessaris per realitzar una intervenció logopèdica adequada en les disfonies hiperquinètiques i hipoquinètiques més comunes, coneixent els criteris en els quals es basa la rehabilitació de la veu, els programes, les tècniques i exercicis de rehabilitació més adequats en funció de la patologia del pacient.

El tercer bloc es centra en la rehabilitació dels trastorns de la veu d'origen congènit i traumatismes, i el seu objectiu és proporcionar als estudiants els coneixements i tècniques necessaris per realitzar una intervenció logopèdica adequada en les disfonies congènites i traumatismes, coneixent els criteris, els programes i tècniques de rehabilitació més adequats en cada cas, posant especial interès en la rehabilitació dels pacients laringectomitzats.

El quart i últim bloc es centra en la rehabilitació dels trastorns de la veu que sofreixen alguns grups de subjectes en funció de la seva funció i ús vocal, i el seu objectiu és proporcionar als estudiants els coneixements i tècniques necessaris per realitzar una intervenció logopèdica adequada en cada grup: disfonies infantils, veu professional, veu cantada i trastorns de la veu en la tercera edat són alguns dels grups de disfonies específics en els quals l'estudiant de la matèria coneixerà els criteris, els programes, les tècniques i exercicis de rehabilitació adequats a cada grup en funció de les seves característiques clíniques.

L'estudi de l'assignatura comparteix tècniques d'avaluació, diagnòstic i rehabilitació de la veu utilitzades en otorrinolaringologia, foniatria i logopèdia. Els coneixements que aquesta disciplina proporciona tenen importants aplicacions clíniques (la rehabilitació de la veu i la respiració), educatives (la disfonia infantil, la disfonia en els docents) i en gerontologia (els trastorns de la veu en la tercera edat). Per tant es vincula de manera especial amb les assignatures: "Anatomia dels òrgans del llenguatge i l'audició", "Fisiologia dels òrgans del llenguatge i l'audició", "Patologia de la Veu", i amb aquelles matèries relacionades amb les patologies del llenguatge, la parla i l'audició i amb la intervenció en aquestes patologies.

CONEXIMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

1203 - Grau de Logopèdia :

R4-OBLIGACIÓ D'Haver superat prèviament l'assignatura

35287 - Patologia de la veu

Altres tipus de requisits

Es considera molt recomanable tenir coneixements de les assignatures d'Anatomia i Fisiologia de la veu (Anatomia dels òrgans del llenguatge i l'audició, Fisiologia dels òrgans del llenguatge i l'audició) i Patologia vocal (Patologia de la Veu). Aquesta última assignatura s'exigeix tenir-la superada.

COMPETÈNCIES

1203 - Grau de Logopèdia

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

- Que els estudiants puguem transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Dissenyar, implantar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la comunicació i el llenguatge.
- Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.
- Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.
- Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdica, tant individuals com col·lectius, i establir objectius i etapes, amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços i adequats, i atenent les diferents etapes evolutives de l'ésser humà, incloent-hi la perspectiva de gènere.
- Treballar en els entorns escolar, assistencial i sanitari formant part de l'equip professional. Assessorar en l'elaboració, execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb logopèdia.
- Fomentar les habilitats comunicatives en la població general.
- Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.
- Dissenyar, implantar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la veu.
- Aplicar els tractaments logopèdics amb els mètodes, tècniques i recursos més eficaços adequats a la patologia vocal que presenta cada pacient.
- Adaptar la seua actuació a les diferents etapes evolutives de l'ésser humà en la patologia de la veu.
- Conèixer les tècniques i instruments d'avaluació i diagnòstic en trastorns de la veu.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Dissenyar programes de rehabilitació vocal i aplicar els mètodes i tècniques necessàries en les disfonies hiperquinètiques Dissenyar programes de rehabilitació vocal i aplicar els mètodes i tècniques necessàries en les disfonies hipoquinètiques Adaptar els programes de rehabilitació vocal i aplicar els mètodes i tècniques necessàries en les disfonies infantils Adaptar els programes de rehabilitació vocal i aplicar els mètodes i tècniques necessàries en les disfonies congènites i traumàtiques dissenyar programes de rehabilitació vocal i aplicar els mètodes i tècniques necessàries en els problemes de veu professional, així com dissenyar estratègies preventives dissenyar programes de rehabilitació vocal i aplicar els mètodes i tècniques necessàries en la rehabilitació de la veu en laringectomies.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Avaluació logopèdica de la veu com a base per a la rehabilitació.

En aquesta primera part es dotarà a l'estudiant de coneixements rellevants sobre l'avaluació logopèdica dels trastorns de la veu com a base per a la rehabilitació, proporcionant els coneixements necessaris per realitzar tant l'avaluació subjectiva com l'avaluació objectiva dels trastorns de la veu a través de diferents recursos com a escales d'avaluació, programes informàtics, etc.

TEMA 1. INTRODUCCIÓ A LA REHABILITACIÓ DELS TRASTORNS DE LA VEU.

Concepte de disfonia, classificacions. Conceptes bàsics en l'exploració, diagnòstic i rehabilitació de la veu: To, Intensitat, Timbre. Freqüència fonamental, Harmònics o Formants. Mal ús i abús vocal. Impostació vocal. Projectió vocal. Extensió vocal, Rang Vocal i Rang Dinàmic.

TEMA 2.- EXPLORACIÓ I DIAGNÒSTIC LOGOPÈDIC DELS TRASTORNS DE LA VEU. BASES PER A LA REHABILITACIÓ.

Exploració logopèdica de la veu des d'un punt de vista clínic-aplicat. Diferències entre el diagnòstic ORL, Foniàtric i Logopèdic. Anamnesis i fitxes clíniques. Exploració subjectiva: Escala GRBAS. Programes informàtics aplicats a l'exploració i diagnòstic dels trastorns de la veu. Oscillogrames. Espectrogrames. Jitter, Shimer, HNR. Capacitat vital (CV), Quocient Fonador CV/TMF. Quocient TMF/TME.

2. Intervenció logopèdica en les disfonies hiperquinètiques i hipoquinètiques.

En aquest segon bloc es dotarà als estudiants dels conceptes, mètodes i tècniques per realitzar una intervenció logopèdica eficaç en les disfonies l'origen de les quals té un marcat component funcional amb o sense components orgànics associats.

TEMA 3.- INTERVENCIÓ LOGOPÈDICA EN LES DISFONIES HIPERQUINÈTIQUES.

Disfonies hiperquinètiques. Concepte. Patologies més comunes. Característiques. Programa de repòs vocal total i parcial. Programa d'higiene vocal en disfonies hiperquinètiques: desenvolupament d'activitats d'escolta. Identificació dels patrons abusius del pacient. Teràpia de la veu en disfonies hiperquinètiques.

TEMA 4.- REHABILITACIÓ VOCAL EN LES DISFONIES HIPOQUINÈTIQUES.

Disfonies hipoquinètiques. Concepte. Característiques. Patologies més comunes. Programa d'higiene vocal en disfonies hipoquinètiques. Teràpia de la veu en disfonies hipoquinètiques.

3. Intervenció logopèdica en els trastorns de la veu d'origen congènit i traumatismes.

En aquest tercer bloc es dotarà als estudiants dels conceptes, mètodes i tècniques per realitzar una intervenció logopèdica eficaç en les disfonies l'origen de les quals és congènit o traumàtic, posant especial atenció en la rehabilitació dels pacients laringectomitzats.

TEMA 5. REHABILITACIÓ DE LA VEU EN DISFONIES CONGÈNITES I TRAUMATISMES. Disfonies congènites. Definició, característiques. Teràpia de la veu en les disfonies congènites. Teràpia de veu en traumatismes larínges.

TEMA 6. REHABILITACIÓ DE LA VEU EN LARINGUECTOMIAS.

Tècniques i mètodes per obtenir i desenvolupar la veu erigmofònica o esofàgica.

4. Intervenció logopèdica en grups específics.

En aquest quart i últim bloc es dotarà als estudiants dels conceptes, capacitats, mètodes i tècniques rellevants per intervenir en grups amb risc a desenvolupar disfonies específiques com són: les disfonies infantils, la veu professional, la veu cantada i els trastorns de la veu en la tercera edat.

TEMA 7. REHABILITACIÓ DE LA DISFONIA INFANTIL.

La disfonia infantil, concepte i característiques. Programa d'higiene vocal adaptat a la disfonia infantil. Programa de modificació de la conducta vocal. Tècniques i materials especialitzats en la rehabilitació de la disfonia infantil. Puberfonies. Tècnica vocal específica aplicada en la veu bitonal.

TEMA 8. INTERVENCIÓ LOGOPÈDICA EN LA VEU PROFESSIONAL.

La veu professional. L'ús vocal en diferents professions. Desenvolupament d'estratègies i tècniques per al control vocal en situacions pròpies de l'ús professional. Estratègies i tècniques per parlar en públic.

TEMA 9. REHABILITACIÓ DE LA VEU EN LA TERCERA EDAT.

Canvis vocals en els ancians i ancianes. Presbifonies. La rehabilitació de la veu en l'ancià.

TEMA 10. INTERVENCIÓ LOGOPÈDICA EN LA VEU CANTADA.

Conceptes fonamentals: característiques de la veu cantada i els seus diferents tipus. Classificacions. Registres. Fonetograma i extensió tonal. Disòdies. Tècnica vocal aplicada a la veu cantada.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en laboratori	15,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Amb la finalitat de que l'estudiant adquireixi els objectius fonamentals de l'assignatura així com les competències específiques i transversals, es proposen:

Classes teòriques. Es farà ús, fonamentalment, de la lliçó magistral per presentar els continguts de l'assignatura. Per a això, cada sessió s'iniciarà amb un esquema dels continguts que es van a abordar, i es finalitzarà ressaltant els aspectes més rellevants contemplats. Al mateix temps, s'utilitzaran estudis de casos i es realitzaran una sèrie d'activitats pràctiques i aplicades que permetin als alumnes adquirir les competències específiques i transversals de l'assignatura, promovent-se la intervenció participativa dels

estudiants amb la finalitat de possibilitar el diàleg crític que al mateix temps dinamitzi el ritme de la classe.

Classes pràctiques. La finalitat principal d'aquestes és doble: d'una banda, poder ser partícip i adquirir els coneixements i estratègies d'intervenció relatives als continguts que es presenten en les classes teòriques, i d'altra banda, posar de manifest la capacitat per treballar en grup així com les habilitats de comunicació interpersonal.

Al mateix temps, es realitzaran sessions de tutories programades individualitzades i en grups en les quals es realitzarà una supervisió als estudiants amb la finalitat que puguin realitzar un seguiment adequat de les activitats formatives.

Els materials a utilitzar inclouran: manuals, articles, capítols, informes, estudis de casos, programes informàtics i altres tipus de documentació i materials científics rellevants per a l'assignatura.

Serà necessària la utilització de l'aula virtual, la plataforma e-learning triada per la Universitat de València per afavorir els processos d'ensenyament-aprenentatge, així com la interacció professor-alumne.

AVALUACIÓ

La informació per a obtenir la qualificació final de l'assignatura s'obtindrà mitjançant dos procediments bàsics: avaluació final individual i avaluació contínua o de progrés (activitats realitzades a classe presencial, informes i / o treballs individuals i de grup, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, blocs o similars, proves realitzades a classe, etc.).

En l'avaluació final individual es valoraran els continguts teòrics i pràctics mitjançant proves orals, escrites o d'acompliment de destreses i representarà el 70% de la qualificació de l'assignatura, sent el seu valor màxim de 7.

L'avaluació contínua o de progrés de la feina realitzada pels estudiants al llarg del curs es realitzarà a partir de la presentació oral o escrita d'informes, treballs individuals o en grup, casos clínics i maneig de proves diagnòstiques. Aquesta part de l'avaluació representarà el 30% de la qualificació de l'assignatura.

L'assistència a les pràctiques és obligatòria i per aprovar l'assignatura es necessitarà assistir com a mínim a un 80% de les classes. La no assistència ha de ser deguda a raons de força major ben documentades (condició de salut sobtevinguda, mort de familiar fins a tercer grau, citació judicial, examen oficial, acompanyament a un familiar de primer grau per motius mèdics). Els continguts i activitats realitzats en les classes presencials es consideren recuperables mitjançant prova escrita que es realitzarà a l'acabar la prova final oficial.

Dins de l'avaluació contínua es distingeixen dues parts ben diferenciades: 1.- Informe de les pràctiques. Es realitzarà un únic informe de pràctiques que tindrà un valor màxim de 2 punts (20% de la qualificació de l'assignatura). 2.- Altres activitats realitzades en les classes presencials: informes i / o treballs individuals i de grup no obligatoris, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, blocs o similars, proves realitzades a classe, participació en jornades, congressos o assistència a conferències, etc. El valor d'aquesta part és d'un màxim d'1 (10% de la qualificació de l'assignatura).

La nota final s'obté de la suma ponderada de les notes de cada part de l'avaluació, sempre que s'hagi superat la part corresponent a les proves escrites convocades de manera oficial i a l'informe de pràctiques.

No hi ha diferències en el sistema d'avaluació entre la primera i la segona convocatòria. En cas que la part pràctica de l'assignatura estigui aprovada es guardarà la nota a la segona convocatòria; en cas contrari es realitzarà examen d'aquesta part per superar l'assignatura en la segona convocatòria.

Els estudiants que obtinguin una nota igual o superior a 9,2 podran optar a matrícula d'honor, atorgant la matrícula en funció de la nota en ordre de major a menor. En cas d'empat es realitzarà examen oral per decidir la persona que obtindrà la qualificació de matrícula d'honor.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Vila, J.M. (2009). Guía de intervención logopédica en la disfonía infantil. Ed. Síntesis S.A.
- Bustos, I. (2013). Intervención logopédica en los trastornos de la voz. Ed. Paidotribo.
- Quiñones, C. (2011). Técnicas para el cuidado de la voz. Ed. WOLTERS KLUWER EDUCACION.

Complementàries

- Acero, P. (2005). Tratamiento de la voz. Manual práctico. Incluye C.D. Ars Médica. Barcelona.
- De Mena González, A. (1996). Educación de la voz. Ed. Aljibe.
- Arias, C. & Estapé, M. (2005). Disfonía Infantil, Diagnóstico y Tratamiento. Ars Médica. Barcelona.
- Arias, C. (1993). Parálisis laríngeas: diagnóstico y tratamiento foniátrico de las parálisis cordales unilaterales en abducción. Masson. Barcelona.
- Bermudez, R. (2003). Exploración clínica de los trastornos de la voz, el habla y la audición. Pautas y protocolos asistenciales. Ed. Aljibe
- Borragán, A. (1999). El juego vocal para prevenir problemas de voz. Ed. Aljibe. 1999.
- Echeverría S. (1996). Educación y reeducación de la voz infantil. Ed. CEPE.
- G. Heuillet-Martin y L. Conrad.(2003).Hablar sin laringe. Rehabilitación de la voz en laringectomizados.
- Garcia-Tapia, R. y otros. (2001). Diagnóstico y tratamiento de trastornos de voz. Ed. Garsi.
- Suarez, A. y otros. (2004). Trastornos de la voz. Estudio de casos. Ed. EOS.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

FITXA D'ADDENDA DE LA GUIA DOCENT	
Nom d'assignatura	35293 Intervenció logopèdica en patologia de la veu
Titulació	GRAU EN LOGOPÈDIA

1. CONTINGUTS

Es mantenen tots els continguts inicialment programats a la guia docent.

2. VOLUMEN DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

El volum de treball és el mateix que hi ha a la guia docent.

Les sessions de pràctiques es podran adaptar al format online sempre que així ho determine la Comissió Acadèmica de Títol d'acord amb les directrius que es reben des de Rectorat. El volum de treball s'adaptarà al model vigent en cada moment.

3. METODOLOGIA DOCENT

Substitució de la classe teòrica presencial per la videoconferència síncrona mitjançant creació de tasques de Videoconferència dins d'aula virtual i execució d'aquestes per mig de Blackboard Collaborate en el dia i l'hora de les classes presencial indicades per la Facultat de Psicologia i Logopèdia.

Mateixos materials previstos a la guia original per a la docència presencial.

Utilització del fòrum de l'aula virtual per plantejar i atendre els dubtes.

Sistema de tutories. Es manté al 100% el programa de tutories virtuals: atenció en 48 hores laborables màxim per correu electrònic i, prèvia cita, es pot concertar tutories síncrones (mitjançant videoconferència).

4. AVALUACIÓ

A) Docència híbrida: Si la docència es realitza de forma híbrida, es a dir, la teoria on-line i les pràctiques presencials, l'avaluació de cada apartat i els seus corresponents percentatges es realitzarà del següent mode:

Prova Final (50%)

Reducció del pes de la prova final que passa d'un 70% a un 50%. La prova d'avaluació final serà escrita de tipus objectiu i amb preguntes curtes.

Per a aprovar l'assignatura s'ha d'obtenir un mínim de 5 sobre 10 en la prova final.

Avaluació contínua (50%)

Increment del pes de l'avaluació contínua que és d'un 30% en la guia docent a un 50%. Es mantenen les activitats avaluable de manera contínua de la guia original:

1.- Informe de les pràctiques. Tenia un valor màxim de 2 punts i passa a tenir un valor de 4 punts.

2.- Altres activitats realitzades en les classes presencials i no presencials: informes i / o treballs individuals i de grup no obligatoris, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, blocs o similars, tasques realitzades a classe, participació i assistència a videoconferències programades per el Centre (el professorat indicarà quines), etc. El valor d'aquesta part té un màxim d'1 punt.

S'haurà d'aprovar la part pràctica obtenint un mínim de 5 sobre 10 per aprovar l'assignatura.

B) Docència online: Si la situació sanitària empitjora i es requereix del cessament de qualsevol forma de docència presencial (es a dir, transitem cap al model de docència i avaluació completament *online*), l'avaluació de cada apartat es realitzarà mitjançant aula virtual, i seguint les pautes dictades per les autoritats acadèmiques. En este cas es potenciarà l'avaluació continua:

Prova Final (40%)

Prova d'avaluació final: serà escrita de tipus objectiu i amb preguntes curtes. Es realitzarà el dia i hora proposats inicialment per la Universitat de València. L'hora de termini que figurarà en l'activitat "Tasca" de l'aula virtual serà l'hora final de lliurament de la prova. El professor podrà concertar una videoconferència per contrastar qualsevol informació referent a l'examen o a les activitats d'avaluació. En el cas de caiguda de la xarxa, problemes en la connexió a Internet o qualsevol altra incidència informàtica es realitzarà examen oral mitjançant videoconferència.

Si una persona no disposa dels mitjans necessaris per establir connexió, accedir a l'aula virtual i fer la prova, haurà de contactar amb el professorat per correu electrònic. En aquests casos es substituirà la prova objectiva per examen oral mitjançant videoconferència a través de les plataformes accessibles amb el telèfon.

Per a aprovar l'assignatura s'ha d'obtenir un mínim de 5 sobre 10 en la prova final.

Avaluació contínua (60%)

Increment del pes de l'avaluació contínua que és d'un 30% en la guia docent a un 60%. Es mantenen les activitats avaluable de manera contínua de la guia original: 1.- Informe de les pràctiques. Tenia un valor màxim de 2 punts i passa a tenir un valor de 4 punts.

2.- Altres activitats realitzades en les classes presencials i no presencials: informes i / o treballs individuals i de grup no obligatoris, accés a continguts disponibles a l'aula virtual, blocs o similars, tasques realitzades a classe, participació i assistència a videoconferències programades per el centre (el professorat indicarà quines), etc. El valor d'aquesta part passa de tindre un valor màxim d'1 punt a 2.

S'haurà d'aprovar la part pràctica obtenint un mínim de 5 sobre 10 per aprovar l'assignatura.

La variació en la presencialitat de les sessions pràctiques podria comportar canvis en la ponderació dels sistemes d'avaluació. Si es modificara la ponderació contemplada en l'addenda per aquesta circumstància seria notificada pel professorat públicament mitjançant aula virtual com a màxim en la setmana posterior d'haver acabat les pràctiques.

Les proves finals es celebraran d'acord amb el règim que determinen els acords del Consell de Govern vigent en cada moment.

5. BIBLIOGRAFIA

Es mantenen les referències bibliogràfiques tant bàsiques com complementàries de la guia docent.